

ASSIGNATURA:	PUNTS CLAUS EN L'ATENCIÓ URGENT D'UN MALALT
MATÈRIA:	SALUT, PERSONA I EDAT
DEPARTAMENT:	MEDICINA
UNITAT:	MEDICINA
CRÈDITS TOTALS:	6
COORDINACIÓ:	DR. MIQUEL SANCHEZ SANCHEZ/PROF. ANTONIO COCA PAYERAS/BLANCA COLL-VINENT
PROFESSORAT:	DRS. MIQUEL SANCHEZ, BLANCA COLL-VINENT, ÒSCAR MIRÓ, ERNEST BRAGULAT, SÒNIA JIMÉNEZ, MAR ORTEGA, ELISENDA GÓMEZ-ANGELATS, JOSEP RAMÓN ALONSO, CARMEN QUERALT, ANNA GARCÍA, GLÒRIA GARCÍA, VÍCTOR GIL, ANTONIO COCA

Introducció

La medicina d'urgències i emergències s'ocupa de les persones que han patit l'aparició de forma més o menys sobtada d'un problema que genera una necessitat, objectiva o subjectiva, d'atenció immediata. La urgència/emergència, com imprevisible, pot sorprendre al futur metge lluny de qualsevol dispositiu assistencial. Es fa doncs imprescindible que aquest conegui quines són les especificitats d'aquesta tasca, per tal d'identificar les situacions realment urgents i fer-les-hi front amb seguretat i confiança, valent-se dels mitjans diagnòstics i terapèutics al seu abast en cada moment. No es tracta de repetir el que ja s'haurà impartit en altres assignatures, sinó definir les característiques pròpies de l'atenció immediata d'una urgència/emergència.

Objectius generals

S'espera que al finalitzar l'assignatura els estudiants tinguin els coneixements imprescindibles per identificar, valorar i establir com a primers responedors a un pacient que veu compromesa, de forma immediata, la seva vida i/o la funció d'un òrgan. L'estudiant haurà de reconèixer els símptomes i signes que indiquen un risc immediat per a la salut i aprendre els principis generals i específics del seu diagnòstic i tractament.

1. Conèixer els diferents entorns assistencials d'atenció urgent (extrahospitalaris i hospitalaris) i la seva organització.
2. Assolir que l'estudiant sigui capaç d'actuar amb rapidesa, ordre i efectivitat en les diferents situacions d'urgència/emergència.
3. Conèixer l'entorn i la pressió assistencial que porta implícita l'atenció urgent.

Objectius específics

Al finalitzar l'assignatura l'estudiant haurà de ser capaç de:

1. Conèixer els diferents sistemes d'actuació per prioritats (triatge) davant d'una situació urgent extrahospitalària i hospitalària.
2. Reconèixer una aturada cardiorespiratòria i efectuar suport vital bàsic i tenir coneixements de suport vital avançat.
3. Reconèixer les situacions agudes amb perill immediat per a la vida.
4. Conèixer els diferents nivells del sistema de salut per al trasllat i atenció d'un pacient crític.
5. Conèixer els medis clínics i instrumentals de monitoritzar les funcions vitals.

6. Dominar la realització de la història clínica davant d'un problema urgent.
7. Conèixer les diverses tècniques invasives i no invasives de diagnòstic habitualment emprades en una situació d'urgència/emergència.
8. Conèixer els fàrmacs més freqüentment utilitzats en la medicina d'urgències i emergències i les seves indicacions clíniques i potencials efectes adversos.
9. Conèixer el diagnòstic i tractament inicial fins la transferència o arribada de personal especialitzat de les principals entitats clíniques (respiratòries, cardiocirculatòries, neurològiques, digestives, metabòliques, renourològiques, traumatològiques, obstètriques-ginecològiques, toxicològiques, ambientals, etc.) que poden presentar-se com un risc per a la vida o per a la funció d'un òrgan/sistema.
10. Aplicar presa de decisions i criteris de prioritització de les mesures terapèutiques.
11. Comprendre el concepte de limitació de l'esforç terapèutic.
12. Adquirir competència en el treball en equip.

Temari teòric

1. **Principis generals de la medicina d'urgències i emergències.** Conceptes generals: urgència, emergència, extrahospitalari, hospitalari, catàstrofe, triatge, trasllat. Sistemes de triatge en les grans catàstrofes. Sistemes de triatge en els Serveis d'Urgència. Història clínica. Exploració física. Monitorització de les constants vitals. Exploracions complementàries. El maletí del metge d'urgències.
2. **Aturada cardiorespiratòria. Suport vital bàsic i avançat adult i pediàtric.** Els primers 15 minuts del malalt moribund. Reconeixement d'una aturada cardiorespiratòria. Cadena de supervivència. Manteniment de la via aèria. Ventilació. Massatge cardíac extern. Desfibril·lació externa automàtica. Sistemes de control de la via aèria. Arrítmies malignes i tractament elèctric. Algoritmes d'actuació.
3. **El malalt politraumàtic. Traumatisme cranioencefàlic.** Valoració primària i secundària. Escales de valoració. Reanimació. Sistemes d'immobilització i trasllat. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
4. **Malalt en coma.** Etiologia. Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. El cocktail coma. Exploracions complementàries necessàries. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
5. **Les intoxicacions.** Intoxicacions medicamentoses agudes. Drogues d'abús. Intoxicacions per productes domèstics, industrials, ambientals. Mossegades i picades. Intoxicació alimentària. Antídots.
6. **Dolor toràcic.** Etiologia. Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. La radiografia de tòrax. L'electrocardiograma. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
7. **Díspnea.** Etiologia. Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. La radiografia de tòrax. L'electrocardiograma. La gasometria. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
8. **Dolor abdominal. Abdomen agut.** Etiologia. Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. Exploracions complementàries. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
9. **Hemorràgia.** Hemorràgia externa per ferida: diagnòstic, actuació, tractament segons la localització. Criteris de derivació. Hemorràgia interna amb sortida a l'exterior (otorràgia, epistaxis, hemoptisi, hemorràgia digestiva, hematúria, metrorràgia): diagnòstic, actuació, tractament segons la localització. Criteris de derivació. Hemorràgia interna a cavitats tancades: diagnòstic, actuació, tractament segons la localització. Criteris de derivació.

10. **Síndrome febril.** Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. Exploracions complementàries. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
11. **Síncope i lipotímia. Shock.** Tipus de shock: hipovolèmic, sèptic, cardiogènic, anafilàctic, neurògen. Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. Exploracions complementàries. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
12. **Dolor agut no traumàtic.** Cefalea. Otàlgia. Dolor dental. Dolor articular. Odinofàgia. Còlic biliar. Còlic nefrític. Escrot dolorós. Dismenorrea. Neuràlgies.
13. **Crisi comicial. Focalitat neurològica d'aparició sobtada. Vertigen.** Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. Exploracions complementàries. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
14. **Psiquiatria a urgències.** Alteracions del comportament: deliri, demència, psicosi. Síndrome confusional agut. Agitació. Temptativa de suïcidi. Crisi d'angoixa. Tractament del malalt agitat.
15. **Lesions cutànies urgents. Cremades.** Aproximació diagnòstica raonada extrahospitalària i hospitalària. Exploracions complementàries. Tractament i mesures de suport fins l'arribada de l'especialista corresponent.
16. **El nen malalt crític o en coma.** Aspectes clau en l'atenció urgent al pacient pediàtric.

Temari pràctic

El temari pràctic es realitzarà a l'Hospital Clínic, en concret, a la seva Àrea d'Urgències i al 061, amb els alumnes distribuïts per grups. S'espera que s'adquireixin habilitats pràctiques en:

1. Suport vital bàsic. Maneig del desfibril·lador.
2. Trasllat de pacients crítics amb el 061.
3. Urgències Medicina. Monitorització no invasiva. Unitat de Dolor Toràcic. Emergències. Circuit d'Assistència Diferida. Exploracions complementàries habituals d'urgències.
4. Urgències Traumatologia: Sala de guixos. Observació de l'atenció al Politraumatitzat
5. Urgències Cirurgia.

Així mateix participaran a la discussió de casos clínics reals a les sessions clíniques d'urgències.

Avaluació

Continguts

1. Continguts desenvolupats en el temari teòric i pràctic de l'assignatura.
2. Demostració d'habilitats i actituds adequades per a l'aplicació pràctica de coneixements.

Procediments

1. Avaluació continuada de la participació de l'estudiant en els seminaris.
2. Assistència a les classes teòriques i pràctiques.
3. Avaluació de l'adquisició d'habilitats a través de la llibreta de pràctiques.
4. Prova escrita d'elecció múltiple.

Criteris de qualificació final

1. Aprovat: assistència i participació activa.
2. Notes superiors: llibreta de pràctiques amb un 60% de la puntuació obtinguda i prova escrita.

Recursos d'aprenentatge i metodologies docents

1. Classes teòriques
2. Pràctiques
3. Realització d'estades al Servei d'Urgències i SEMSA optatives
4. Bibliografia recomanada i articles de revisió publicats en revistes especialitzades que es considerin d'especial rellevància.

Referències Bibliogràfiques

L. Jiménez Murillo, F.J. Montero Pérez. Medicina de Urgencias y Emergencias. Guía Diagnóstica y Protocolos de Actuación. Tercera Edición. Ed. Elsevier. Madrid 2004.

M. Sánchez Sánchez. Guías Clínicas de Urgencias Mádicas. Primera Edición. Ed. Elsevier. Madrid 2006.

Judith E Tintinalli. Emergency Medicine: A comprehensive study guide. Sexta edición. Ed. McGraw-Hill. New York, 2003.

Requisits d'aprenentatge

Ser estudiant de segon cicle i haver superat l'assignatura de Patologia Mèdica General i Propedèutica Clínica.